

МІСЦЕ РОБІТНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ В ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ МЕНЕДЖЕРІВ

Одним із визначальних чинників конкурентоспроможності економіки є якість освіти, яка забезпечує розвиток інтелектуального, духовного та економічного потенціалів суспільства. Освіта була і є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової сфери життєдіяльності суспільства. Розвиток національної системи освіти неможливий без її взаємозв'язку із сучасними глобалізаційними процесами, які висувають жорсткі вимоги до підготовки освіченої, компетентної, всебічно розвиненої особистості, здатної до професійної гнучкості та мобільності, до безперервного навчання та особистісно-професійного розвитку.

Сучасний підхід у сфері вітчизняної системи кадрового забезпечення вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців, які володіють відповідними професійно важливими якостями та психологічно готові працювати в умовах ринкових відносин. Система вітчизняної освіти модернізується цілеспрямовано та послідовно відповідно до вимог Болонського процесу, що забезпечує кореляцію між вимогами ринку праці та рівнем знань фахівців, утверджуючи єдині критерії та стандарти у національних освітніх системах Європи.

Сучасний ринок праці висуває нові вимоги до якості підготовки менеджерів. Висока динамічність сучасного ділового світу, глобальні тенденції та складні економічні перетворення, структурні зміни в національній системі підготовки кадрів, перенасичення ринку праці фахівцями економічного спрямування вимагають посилення вимог до професійної підготовки менеджерів та запровадження в навчальний процес сучасних практикоорієнтованих технологій, які значно покращують систему практичної підготовки фахівців.

Основною проблемою працевлаштування випускників вищих навчальних закладів є відсутність у них практичного досвіду роботи. Забезпечення відповідної якості професійної підготовки передбачає навчання студента не лише в аудиторії, але й безпосередньо на майбутньому робочому місці. Це підтверджує актуальність інтеграції навчання з виробництвом, що уможливорює поєднання теоретичної та практичної складових підготовки студентів ВНЗ.

Вінницький національний технічний університет (ВНТУ) пропонує принципово нові підходи до організації навчально-практичної підготовки студентів і створення нової атмосфери відносин вищого навчального закладу з підприємствами та організаціями різної форми власності. Один із напрямків досягнення вищенаведеного реалізується за рахунок здобуття студентами протягом перших двох курсів робітничих професій, які корелюються із їх майбутніми спеціальностями [1].

Інтеграція навчання з практичною діяльністю відображає об'єктивні тенденції розвитку вищої освіти, що виявляються в передовому педагогічному досвіді та зумовлюють використання нетрадиційних форм, методів і засобів навчання та виховання, зокрема нових форм активності студентів, які поєднують у собі навчання та працю. Через професійно орієнтоване навчання студентів (із залученням їх до практичної діяльності) і формування професійних ціннісних орієнтирів можливе забезпечення, в подальшому, розвитку та вдосконалення їх професійних умінь. Впровадження в навчальний процес ВНТУ ідеї інтеграції навчання з виробництвом за схемою «студент – робітник – бакалавр, спеціаліст, магістр» дозволило разом з ґрунтовними теоретичними знаннями надавати студентам повноцінну практичну підготовку, роблячи їх освіченими, гармонійно розвинутими, здатними до оновлення знань та практичних навичок, професійно мобільними з швидкою адаптацією до змін ринкових умов та виробничих відносин [2].

Протягом перших двох курсів студенти Інституту менеджменту ВНТУ опановують курс професійно-технічного навчання за професією «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних».

Професійно-практична підготовка майбутніх менеджерів в ході здобуття робітничої професії передбачає: вивчення основ загально-професійної та професійно-теоретичної підготовки; проходження професійно-практичної підготовки, яка включає виробниче навчання та виробничу практику студентів.

Поєднання теорії та практики дозволяє майбутнім менеджерам отримати первинні професійні уміння та навички із загально-професійних і спеціальних дисциплін. Виробнича діяльність під час робітничих триместрів дає можливість студентам не тільки вдосконалити практичні навички та підвищити кваліфікацію, а й сприяє формуванню професійних здібностей, які в майбутньому стануть у нагоді молодим менеджерам при вирішенні виробничих завдань і проблем.

Підсумком робітничих триместрів є кваліфікаційна атестація, за результатами якої майбутнім менеджерам присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень кваліфікованого робітника, що засвідчується відповідним свідоцтвом про присвоєння робітничої кваліфікації «Обліковець».

Засвоєння майбутніми менеджерами основ бухгалтерського обліку та облікової політики підприємства, в яких розкриваються економічна сутність фактів господарської діяльності, зміст і взаємозв'язок між економічними і юридичними категоріями; набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових реєстрів, складання фінансової звітності підприємства сприяє глибшому оволодінню обраною спеціальністю, стає підґрунтям для формування фахових вмінь і навичок у сфері управління.

Такий підхід має вирішальне значення для розуміння ролі та місця фахівця з менеджменту на виробництві та в системі управління підприємством у взаємозв'язку з іншими категоріями працівників.

Здобута робітнича професія надає можливість студентам вже на старших курсах працювати бухгалтерами на малих підприємствах, з року в рік

підвищуючи свою кваліфікацію, а по закінченню університету – мати додаткові конкурентні переваги на ринку праці.

Значну роль у формуванні фахівців з менеджменту організацій і адміністрування у процесі здобуття робітничої професії має зацікавленість студентів у їх майбутній професійній діяльності, прагнення до саморозвитку та вдосконалення, інтерес до вивчення дисциплін спеціального і професійного спрямування, опановувати які значно простіше, набувши практичних навичок і вмінь. Вагомим чинником у формуванні менеджера як майбутнього керівника трудового колективу в процесі освоєння робітничої професії є наближення студентів до робітничого середовища, вирішення проблем якого стане їх прямим обов'язком у майбутньому.

Освітня діяльність, відповідно до умов Болонської декларації, – це не тільки рівні, модулі, експерименти, кредити, рейтинги, а й відтворення в людині потреби та можливості вийти за межі того, що вивчається, розвиток у студента здібностей до саморозвитку, самовдосконалення, неперервної самоосвіти впродовж усього життя. Важливо розвивати творчий потенціал студентів, вчити критично мислити, швидко орієнтуватися у складних ситуаціях і приймати правильні рішення. Необхідно домогтися не тільки теоретичного осмислення складності завдань, що постають перед студентом як фахівцем, а й спонукати його працювати енергійно, ініціативно, зі знанням справи та максимальною віддачею, дати добру практичну підготовку, озброїти ефективними методами колективної та індивідуальної роботи [3].

Система практичної підготовки студентів має стати невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів. Робітнича професія є важливою ланкою в підготовці висококваліфікованих менеджерів, в забезпеченні їх конкурентоспроможності та можливості працевлаштування на вітчизняному та європейському ринках праці.

Багаторічний досвід ВНТУ підтверджує змістовність нових форм навчання, які повністю відповідають головним принципам входження в європейський освітній простір, європейським стандартам надання вищої освіти і, як наслідок, створюють студентам ВНТУ кращі стартові можливості для завоювання ринку праці.

Література

1. Інститут інтеграції навчання з виробництвом ВНТУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inin.vntu.edu.ua/ukr/>.

2. Мокін Б. Професійна підготовка фахівців у ВНЗ в контексті ідеології інтеграції навчання з виробництвом [Електронний ресурс] / Б. Мокін, В. Мізерний, О. Мензул // Теорія і методика професійної освіти. Електронне наукове видання. – 2011. – № 3. – Режим доступу до журн. : <http://www.tmpe.gb7.ru/docs/3/12moktpi.pdf>.

3. Гурч Л. Перспективи підготовки конкурентоспроможних менеджерів у контексті формування загальноєвропейського простору / Л. Гурч // Персонал. – 2006. – № 6. – С. 69–75.